

Sakkunnigutlåtande över forskarassistenttjänsten i arkeologi, Stockholms universitet (ref nr 614-1767-07)

Undertecknad har på uppdrag av Humanistiska fakulteten, Stockholms universitet granskat och bedömt de sökande till anställningen som forskarassistent i arkeologi.

Kriterier

Vid bedömningen har tagits hänsyn till kvalitet, kvantitet och progression i den vetenskapliga produktionen, då det för tjänsten särskilt är detta som efterfrågas. Progressionen innebär att fortlöpande forskning och författande beaktas. Den kvalitativa aspekten baseras på förmåga att tillgodogöra sig ett källmaterial (i form av text eller arkeologiska källor) samt att efter teoretiska och metodiska överväganden tolka detta. Innovativa perspektiv på källmaterialet ställs mot tidigare forskning. Diskrepansen mellan den för forskarsamhället gällande samsynen på ämnet och de nya aspekterna anger graden av nytänkande. Kvantiteten av artiklar säger en del om den sökandes aktivitet. Det är dock viktigt att se till variationen bland arbetena.

Det är 20 sökande som föreligger för bedömning. Av de sökande har 7 stycken sådana meriter i relation till övriga att de placeras i en tätgrupp. I det följande presenterar jag kortfattat huvudgruppen i bokstavsordning först, därefter de 7 i tätgruppen. Enligt Humanistiska fakultetens instruktioner blir de förstnämnda mer kortfattat presenterade. De kommer inte att placeras inbördes i relation till varandra. Enligt direktiven har Charlotte Damm och undertecknad gjort en gemensam presentation av de sökande som inte ingår i tätgruppen. Tätgruppen får en fylligare presentation där relationen till de övriga i gruppen kommenteras av respektive sakkunnig. Jag vill framhålla att samtliga sökanden har kvaliteter som forskare, särskilt vad avser internationella kontakter. Bedömningen är därför gjord i relation till gruppen som helhet och förminskar inte på något sätt de enskilda sökandes prestationer.

Doktorsexamen får inte vara äldre än 5 år. Om avhandlingen är äldre än denna tidsgräns bör sökanden ange orsaker till varför ansökan skall tas upp för bedömning, styrkt med intyg. I tre fall har de sökande avhandlingar som faller utanför ramen för denna regel och har följaktligen inte kunnat bedömas.

Det kan noteras att bland de sökande finns ett flertal examensorter; 5 från Uppsala, 7 från Stockholm, 2 från Göteborg, 2 från Lund, 1 från Cambridge, 1 från Reading, 1 från Bamberg och 1 från Pennsylvania State University. Den geografiska bredden bland de sökande är därmed god. Könsfördelningen på 9 kvinnor och 11 män bör anses som mycket god.

Sökande och kommentarer till deras meriter

Sophie Bergerbrant, född 1968, Stockholm

Avhandlingstitel: "Bronze Age identities: costume, conflict and contact in Northern Europe 1600-1300 BC"

Avlagd doktorsexamen år: 12/6 2007

Vetenskaplig produktion: Förutom avhandlingen återoppar Bergerbrant 6 tryckta och 1 i tryck och 1 i manus föreliggande arbeten, sammanlagt 8 arbeten. Samtliga berör temat bronsålderns dräktutstyrelse ur ett interregionalt perspektiv och är skrivna från 1999 och framåt. Huvuddelen är dock från 2002. I den bifogade artikelförteckningen föreligger också två recensioner.

Produktionens kvantitativa fördelning är förklarlig med tanke på tidpunkten för disputationen som ligger nära i tid. En upparbetning och vidareutveckling av andra forskningsfält har det inte funnits utrymme för och ligger på framtiden.

Pedagogisk erfarenhet: Mycket begränsad undervisningserfarenhet. Ingen handledarerfarenhet. Bergerbrant har följt två högskolepedagogiska kurser vid SU.

Erfarenhet av administration: Medlem av doktorandrådet vid institutionen i Sthlm.

Projektplan: "Changing contacts, changing values: southern Scandinavia and Europe 1950-1300" avser behandla kropp, kläder och kulturtillhörighet utifrån tidiga bronsålderskontakter i Europa. Projektet är en fortsättning på avhandlingen med syftet att studera "medeldistanskontakter" i det tidiga bronsålderssamhället. Erfarenheterna från avhandlingsarbetet ligger till grund för ansökningen. De empiriska observationerna av regionala skillnader är väl presenterade. Teoretiskt är dock projektplanen vag. Bergerbrant avser att studera interregional interaktion, men visar inte hur detta avspeglar sig i den teoretiska diskussionen om identitet och innovationsprocesser.

Samlad omdöme: Inomvetenskapligt har Bergerbrant hållit 9 föredrag i Sverige, Norden samt övrigt internationella sammanhang. Kontakten med omvärlden utanför universitetet är svag. Bergerbrant har tagit steget utanför Norden och arbetar med ett interregionalt perspektiv på traditionsöverföring ur ett genderperspektiv. Hon har erfarenheter från universitet i Århus, Cambridge och Berlin, vilket ger henne möjlighet att utforma sin forskning i en internationell miljö. I relation till tätgruppen har Bergerbrant inte samma samlade erfarenhet.

Gunhild Eriksdotter, född 1964, Lund/Stockholm

Avhandlingstitel: Bakom fasaderna. Byggnadsarkeologiska sätt att fånga tid, rum och bruk.

Avlagd doktorsexamen år: 12/5 2005

Vetenskaplig produktion: Bland de återopade skrifterna märks en tydlig tyngdpunkt på byggnadsarkeologisk metod och tolkning. Eriksdotter har vidareutvecklat den inom arkeologin tvådimensionella metoden mot en tredimensionell och brukarriktad analys. I förteckningen över samtliga publikationer finns även artiklar och arkeologiska rapporter som visar att hon har erfarenhet i tillämpade situationer inom andra delar av arkeologin.

Pedagogisk erfarenhet: Eriksdotter har varit lärare i omgångar vid Lunds universitet under tiden 1995 till 2005, varav den längsta tiden inom ämnet byggnadsarkeologi. Hon har även undervisat vid Höskolan på Gotland (maj 2006 och maj 2007) och vid Stockholms universitet (HT 2006 och HT 2007). Under sommaren 2005 ansvarade hon för en kurs i Rom. Hon har undervisat på grundnivå, men har tyngdpunkten förlagd till kurser för studenter med minst 60 p i behörighet. Hon har dessutom handlett 15 studenter i deras examensarbeten i

medeltidsarkeologi 1995-1997. Hon har utformat kurser enskilt och tillsammans med andra, samt utvecklat pedagogiska hjälpmedel i kompendieform. Eriksdotter har alltså en bred erfarenhet av undervisning på grund- och avancerad nivå från ett flertal undervisningsinstitutioner. Sedan 2005 arbetar hon vid Riksantikvarieämbetets Antikvarisk-tekniska avdelning.

Erfarenhet av administration: Eriksdotter har arbetat som medredaktör för tidskriften META under tiden 1998-2001. Hon satt med i styrelsen för Svenska Arkeologiska Samfundet från 2002 till 2005. Hon är numera redaktionsledamot i kommittén för Bebyggelsehistorisk Tidskrift. Eriksdotter har deltagit vid arrangeringen av två större konferenser med byggnadsdokumentation och stratigrafisk analys som tema. Hon agerar även som granskare för artiklar sända till Bebyggelsehistorisk tidskrift.

Projektplan: Eriksdotter avser att studera det koloniala kulturarvet och dess aktiva bruk, framför allt i Tanzania och Colombia. Den materiella kulturen i form av arkitektur och de immateriella kvarvarande berättelserna ställs mot varandra. På så sätt menar Eriksdotter sig öppna upp för flera brukarperspektiv. Projektet är en naturlig fortsättning på de metodiska perspektiv som hon presenterade i avhandlingen. Underlaget skulle vinna på att redovisa de objekt som Eriksdotter avser använda i sin forskning.

Samlad omdöme: Eriksdotter har med stort engagemang vidareutvecklat byggnadsarkeologisk dokumentationsmetodik. Hennes argumentation för en tredimensionell brukaranalys av byggnader och rum är tydlig, särskilt genom de fallstudier hon använder. Det är en genomtänkt internationell inriktning i hennes arbete, med kontaktytor i Italien, Tanzania och Colombia. I de två sistnämnda länderna är hon anknuten till projekt där hennes teoretiska och metodiska begåvning kommer till sin rätt i praxis. Före och efter disputationen 2005 har hon inte publicerat arbeten i någon nämnvärd omfattning, vilket ställer henne vid sidan om de som placerats i tätgruppen.

Jan-Henrik Fallgren, född 1959, Uppsala

Avhandlingstitel: Kontinuitet och förändring. Bebyggelse och samhälle på Öland 200-1300 e Kr.

Avlagd doktorsexamen år: 12/5 2006

Vetenskaplig produktion: Avhandlingen är en gedigen forskningsinsats med omfattande grundforskning som underlag. Det är tydligt att Fallgren känner Öland som politiskt och kulturellt centrum. Förutom avhandlingen är produktionen låg, särskilt med tanke på att de åberopade artiklarna nästan samtliga berör avhandlingens tema.

Pedagogisk erfarenhet: Fallgren har huvuddelen av sin pedagogiska erfarenhet kopplad till seminariegrävningar på Öland, som integrerats väl i hans avhandlingsarbete (5 veckor varje sommar under 7 år). Hur omfattande undervisningsdelen på grundutbildningen har varit framgår inte klart. Han har handlett tre examensarbeten på C och D-nivå. Fallgren redovisar inga högskolepedagogiska kurser i sin ansökan. Sammantaget har han liten undervisningserfarenhet.

Erfarenhet av administration: Begränsad till doktorandrepresentant i institutionsstyrelsen.

Projektplan: Projektplanen ligger nära det redan utförda arbetet med Ölands politiska struktur under järnåldern. Dessutom ämnar Fallgren utföra ytterligare två arbeten inom tjänsten, båda

med omfattande frågeställningar. Tillsammans med en vaga presentationen hur han teoretiskt och metodiskt ställer sig till de tre uppgifterna ger intryck av att planen är något ogenomtänkt.

Samlad omdöme: Fallgrens avhandling har rönt intresse då den är välskriven och mycket väl empiriskt underbyggd. En stor del av källmaterialet har han själv producerat genom mångårigt arbete på Öland. Produktionen har varit liten och berör samma tema. Med tanke på den svaga progressionen står Fallgren tillbaka jämfört med tätgruppen trots avhandlingens kvalitet. Även pedagogiskt och administrativt besitter Fallgren mindre erfarenhet än de 7 i tätgruppen.

Charlotte Hedenstierna-Jonson, född 1971, Stockholm

Avhandlingstitel: The Birka warrior- the material culture of a martial society.

Avlagd doktorsexamen år: 2/4 2007

Vetenskaplig produktion: Förutom avhandlingen har Hedenstierna-Jonson publicerat flera artiklar, varav några i peer-granskade publikationer. Ser man till den fullständiga listan är det flera arbeten som föreligger i manus och i väntan på att tryckas vilket visar en tydlig progression efter disputationen. De temata hon berör ligger nära avhandlingens ämne. Hon har efter avhandlingen aktivt fortsatt med mindre projekt, vilket visar en god progression. Hedenstierna-Jonson har en bred erfarenhet av framställningar, både populära och professionella. Ämnets karaktär är internationellt och den sökande har redan ett tydligt kontaktnät i relevanta länder.

Pedagogisk erfarenhet: Hedenstierna-Jonson har undervisat på grundnivå och handlett studenter på C- och D-nivå, varav 4 på magisternivå). Hur omfattande undervisningen har varit framgår inte i hennes CV, men hon uppger att det är en årligen återkommande uppgift. Sedan 2002 föreläser hon på kursen "Dagligt liv under vikingatiden". Hedenstierna-Jonson har alltså regelbunden, om än inte kvantitativt sett, erfarenhet av undervisning. Hon redovisar inga högskolepedagogiska kurser i sin ansökan.

Erfarenhet av administration: Sökanden uppger inga meriter i sin ansökan.

Projektplan: Hedenstierna-Jonson avser närma sig fyra delområden i sin tänkta forskning. De berör Mälarens yttre försvarslinje, det militariserade samhället, östliga kontakter samt literacy i Mälaregionen. De är vid en anblick alla tillräckliga forskningsfält var för sig, med skilda metodiska problem och delfrågor som måste lösas. Alla fyra områden är intressanta, men det framgår inte tydligt hur de hänger samman, inte heller hur de ska angripas. Uttryckligare information om vilka källor som kommer i fråga, samt vilka metoder och teoretiska utgångspunkter som arbetet omfattar hade stärkt projektet.

Samlad omdöme: Hedenstierna-Jonssons forskning utgår från en plats, Birka, men rör sig ut från denna i ett internationellt nätverk. Krigarideologin är hennes övergripande tema och hon visar hur den genomsyrat samhället. Hon har skapat flera kontaktytor i Centraleuropa, vilket är nödvändigt för att upprätthålla kvaliteten och kunskapsnivån i forskningen. Hedenstierna-Jonsson disputerade 2007 och har redan greppat nya uppgifter, varav några redan föreligger i manus. Hennes ambition är tydlig vilket lovar gott för framtiden. I relation till tätgruppens publiceringar och pedagogiska erfarenhet hamnar hon trots aktiviteterna i andra rummet.

Peter Lindbom, född 1959, Uppsala

Avhandlingstitel: Vapnen i wreccornas tid, 150-500 e. Kr.: om de romerska auxiliarpilspetsarna och den västliga traditionens framväxt.

Avlagd doktorsexamen år: 2/12 2006

Vetenskaplig produktion: Produktionen faller ut i två block, ett före och ett efter disputationen. Under 1990-talet deltog Lindbom i SIV-projektet där han rapporterade om vapenutveckling och stridsteknik utifrån artefakterna från Valsgärde. Den andra ansamlingen består av ännu ej publicerade artiklar med liknande inriktning, d v s pilspetsar från 500-tal till medeltiden. Lindbom tolkar förändring utifrån enskilda händelser, i enlighet med Annales-skolans korta perspektiv. I fallet med Helgös och Birkas ”fall” skulle dessa ha slagits ut vid ett och samma tillfälle. Slutsatserna som han drar utifrån det svagt kronologiska materialet är syntetiska i sin utformning, vilket kunde varit positivt. Sambandet mellan pilspetsar, stratigrafi, kronologi och kopplingen till ett enstaka tillfälle är emellertid svagt.

Pedagogisk erfarenhet: Lindbom har undervisat begränsat på grundutbildning under åren 1996 till 1999 vid Uppsala universitet. Under höstterminerna 2004 och 2005 föreläste han på A-nivå.

Erfarenhet av administration: Ingen erfarenhet redovisas i ansökan.

Projektplan: Den hypotetiska historiska tolkningen utifrån pilspetsmaterialet från Helgö och Birka är att dessa samhällen övergavs efter en rusisk räd. Med tanke på den stora förändringsprocess som hela nordvästeuropa genomgick i slutet av 900-talet ter sig dessa tillfällen som övervärderade för den politiska omvandlingen. I ett Annaleshistoriskt perspektiv kan man se Lindboms forskning som en tyngdpunkt förlagd till ”les événements”, stunder som anses avgörande för den historiska utvecklingen. Projektplanen är vågat spekulativ i sin historiska tolkning, men svagt förankrad i ett källmaterial. Det finns även brister i hänvisningar till varifrån kunskapen är hämtad. Tydligare fokus på sambandet mellan plats (arkeologi) och tolkning (den övergripande historien) skulle ge arbetet skärpa.

Samlad omdöme: Lindbom har en stark inriktning på enskilda artefaktgrupper i sin forskning. Detta leder till en tydlig kunskap om just båge och pil, men blir lätt begränsad. De inlämnade verken är förhoppningsfulla i sin tilltro till potentialen hos källmaterialen, vilket är positivt. Diskrepansen mellan artefakter, metod och historisk tolkning är emellertid för stor för att tolkningarna ska verka välgrundade. Lindbom har ännu inte meriterat sig tillräckligt vetenskapligt och pedagogiskt för att placeras i tätgruppen.

Karl-Johan Lindholm, född 1970, Uppsala

Avhandlingstitel: Wells of experience. A pastoral land-use history of Omaheke, Namibia.

Avlagd doktorsexamen år: 21/9 2006

Vetenskaplig produktion: Lindholm redovisar 9 texter i sin publikationsförteckning varav han åberopar 8 för sin ansökan. Två av artiklarna är accepterade i kvalitetsgranskade tidskrifter, varav en är Antiquity. Produktionen kan delas upp i två temaområden. Det ena berör jägarsamlar-problematik inom arkeologi, det andra är förbundet med Lindholms avhandling om boskapskötande nomader i Södra Afrika. Kvantitativt är antalet texter en fördel i relation till att Lindholm just disputerat. Lindholm har begränsad erfarenhet av omvärldskontakter även om han visar på en medveten strävan att förmedla sin forskning. En posterutställning i Namibia och återkoppling av hans forskning till personalen på Namibias Stockholmsambassad visar intresset för att återkoppla till undersökningsområdets människor.

Pedagogisk erfarenhet: Under sin tid som doktorand har Lindholm undervisat 20 % inom tjänsten under 4 år. Han har haft föreläsningar på A- och B-nivå med särskild inriktning på landskapsanalys med GIS som redskap samt en kurs i Global och jämförande arkeologi. Utöver dessa har han föreläst på SLU och handlett 4 uppsatsskrivande studenter. Han har gått UU pedagogikkurs för universitetslärare (4p).

Erfarenhet av administration: Lindholm har 2004 initierat och arrangerat de egna undersökningarna i Namibia, vari innefattas ekonomiskt ansvar och kontakter med myndigheterna i landet.

Projektplan: Programmet Lindholm presenterar handlar om livsmönster hos nomader med boskapskötsel som huvudekonomi i Namibia, Mozambique och Kenya och deras relation till samlare och jordbrukande befolkning. Huvudfrågan berör landutnyttjande under 1800- och 1900-talet i relation till den europeiska närvaron. Källmaterialet är de brunnar som brukats. Programmet är en fortsättning på avhandlingens tema. Det nya som tillkommer är en geografisk utvidgning av studierna.

Samlat omdöme: Lindholm har en intressant inriktning från sin afrikanska horisont. Ekonomiernas inre struktur och den yttre europeiska påverkan ligger väl i linje med postkolonial forskning. De samlade erfarenheterna är få och publiceringsgraden är lägre i relation till tätgruppen.

John Ljungqvist, född 1970, Uppsala

Avhandlingstitel: En hiar atti rikR. On elite, structure and economy around Uppsala and Mälaren in the Late Iron Age.

Avlagd doktorsexamen år: 21/4 2006

Vetenskaplig produktion: Ljungqvist har enligt den fullständiga listan publicerat 23 arbeten och 5 som föreligger som manuskript. Nio är kvalitetsgranskade och publicerade i välrenommerade sammanhang, som Reallexikon der Germanischen Altertumskunde. Av samlingen texter åberopar han 10 för bedömning. Ljungqvists engagemang i uppförandet av museet vid Gamla Uppsala är ett exempel på hur erfarenheterna från forskningen om järnålderns eliter fått konkret uttryck. I samband med museiarbetet och även med utgångspunkt i avhandlingen framträdde han i media ett flertal gånger.

Pedagogisk erfarenhet: Ljungqvist har begränsad pedagogisk erfarenhet. Han har lett ett fåtal kurser varav huvuddelen är fältkurser.

Erfarenhet av administration: Ljungqvist har ca 5 års erfarenhet av museiarbete. Inom ramen för denna har han varit projektledare, vilket ger administrativ kunskap och ledarskaps erfarenhet. Han har varit samordnare för Accessprojekt på Statens Historiska Museum.

Projektplan: Programmet är diffust och skulle behöva en uppstramning vad gäller målsättning och metod. Intentionen att förbinda folkvandringstid och vendeltid i Mälardalen med kontinentala händelseförlopp är lovande. Det skulle vara bra om det framgick tydligare hur sambandet mellan importerade föremål, begravningsritual och bebyggelsestruktur skall studeras.

Samlat omdöme: Ljungqvist visar en stor bredd och produktion i relation till disputationåret 2006. Hans intresseområden berör såväl marinarkeologi, järnålderns elitstrukturer och tolkningen av artefakter i ett interregionalt perspektiv. Hans skrivna arbeten och erfarenheter från samarbete med museer samt internationella projekt visar på en stark arbetsinsats. Viljan att se järnålderns samhälle ur ett internationellt perspektiv är mycket positiv. Erfarenheterna från pedagogisk verksamhet är emellertid liten. Utifrån avhandling, publicerade forskningsarbeten och den internationella plattformen placerar sig Ljungqvist strax under tätgruppen. Programmet är emellertid vagt utformat och skulle vinna på att tydligare presentera perspektiv, källmaterial och metod.

Luitgard S. Löw, född 1960, Bamberg/Göteborg

Avhandlingstitel: Spätmittelalterliche und frühneuzeitliche Keramik aus dem westlichen Oberfranken.

Avlagd doktorsexamen år: februari 2002, Habilitation januari 2007

Samlat omdöme: Eftersom ansökningstiden sattes till den 24 september 2007 och Löws disputation för doktorsgraden inföll i februari 2002 faller hon utanför ramen för regeln om att avhandlingen inte får vara äldre än 5 år.

Jonas Monié Nordin, född 1970), Stockholm

Avhandlingstitel: När makten blev synlig. Senmedeltid i södra Dalarna.

Avlagd doktorsexamen år: 8/3 2006

Vetenskaplig produktion: Nordin redovisar 9 texter som tryckts och 2 som förväntas tryckas inom kort. Av dessa är det 7 som återopas för bedömning. Tyngdpunkten ligger på feodalismen som begrepp och de materiella uttrycken för den. En artikel behandlar Nyköping utifrån den nuvarande forskningens urbaniseringskriterier och i en annan tar han sig an individualitet i ett medeltida sammanhang. Produktionen är än inte så omfattande, vilket är förståeligt eftersom Nordin nyss disputerat. Progressionen visar en positiv tendens med två recensioner och två mindre artiklar skrivna efter att avhandlingen försvarats.

Pedagogisk erfarenhet: Nordin har en mycket begränsad erfarenhet av pedagogiskt arbete. Omfattningen framgår inte tydligt av ansökan, men han nämner ”insatser” i grundutbildningen vid Södertörns högskola, vid Stockholms universitet Högskolan i Falun/Borlänge. Sökanden har även handlett en C-uppsats.

Erfarenhet av administration: Viss administrativ erfarenhet finns från uppgifter utanför universitetssfären.

Projektplan: Nordin avser att studera den tidiga urbaniseringen i Sverige. Målsättningen är att undersöka huruvida de tidigmedeltida städerna var privata skapelser. Nordin menar att lämningarna från 1000-talet i de orter som senare blev fullvärdiga städer inte utnyttjats tillräckligt för tolkning. Metoden är otydlig, med jämförande studier av stadsområdet och omgivande landskap som utgångspunkt. Om det är en morfologisk eller innehållslig analogi som avses framgår inte.

Samlat omdöme: Projektplanen är vagt formulerad. Metod och material för undersökningen behöver få en tydligare struktur. Inriktningen är ”Makt”, men det är otydligt vad som konstituerar makten och vad som ligger i begreppet. En förnyad forskning på den tidiga

urbaniseringen är intressant, särskilt de orter i Mälardalen som Nordin nämner. Med en mer genomarbetad forskningsplan blir det möjligt att gå vidare med frågan.

Göran Tagesson, född 1960, Lund/Stockholm

Avhandlingstitel: Biskop och stad. Aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping.

Avlagd doktorsexamen år: 24/5 2002

Samlat omdöme: Slutdatum för ansökningstiden sattes till den 24 september 2007. Tagessons försvarade sin avhandling 24/5 2002. Detta innebär att examen överskrider ansökningstiden med 3 månader. Eftersom Tagesson inte uppger några särskilda skäl som bör beaktas för att han ska hamna inom femårsgränsen för avhandlingen kan han inte bedömas.

Eva Thäte, född 1965, Reading

Avhandlingstitel: Monument re-use in Late Iron Age Scandinavia”

Avlagd doktorsexamen år: 8/7 2005

Vetenskaplig produktion: Thäte presenterar 8 arbeten i den kompletta listan över publikationer. Hon lägger fram 5 arbeten för granskning, varav 4 berör begravningsritual och 1 tingens biografier (återanvändningen av äldre föremål under vikingatiden). Thätes tema är gravritualer och hon ger en intressant inblick i de dynamiska förhållandena som funnits mellan det förflutna och det förhistoriska samhället. Thäte har viss erfarenhet av dialog med omgivande samhälle genom sin tid vid Ostfriesisches Landesmuseum och Rural Culture Heritage Trust.

Pedagogisk erfarenhet: Thäte har viss pedagogisk erfarenhet från grundkurser i meso-amerikansk arkeologi vid Reading university.

Erfarenhet av administration: Thäte har relativt omfattande erfarenhet av administration och organisering genom sitt arbete vid Erasmus förlag. Hon har varit medarrangör vid en konferens och utställningsproduktion.

Projektplan: Thäte avser att fortsätta och utveckla sitt avhandlingsämne om återanvändningen av det förflutnas gravar och artefakter under vikingatiden. Hon ligger väl framme när det gäller diskussionerna om monuments och tings biografier. Med detta menas att de arkeologiska objekten inte enbart består av det tidsskikt som förelåg vid deponerings/rivningsögonblicket. Materiell kultur integreras i samhällen även efter sin ”död” och beläggs med nya betydelser. Hennes plan är tydligt strukturerad enligt ett tids- och resurstänkande där varje års arbete är lovvärt presenterat med målsättning och konkreta uppgifter. Projektplanen är tydlig i sin intention och målsättning. För sin uppgift väljer hon mälardalen och Östergötland för en komparativ studie. Den teoretiska delen är vagt presenterad, även om hon nämner att hon avser att bruka redan etablerade perspektiv på gravritual och återanvändning.

Samlat omdöme: Thäte har viss erfarenhet av pedagogisk verksamhet, en något större av administration och nätverksbyggande. Det sistnämnda yttrar sig i de kontakter i Tyskland, England och Skandinavien som hon arbetat upp. Detta är en viktig resurs och ger möjlighet att utveckla projektet i en internationell miljö. Projektplanen är tydlig i genomförande, sin frågeställning och sin empiriska del, medan den teoretiska delen är vagare. Kvaliteten i projektplanen kan emellertid inte uppväga det faktum att publiceringsgraden inte ligger på

samma nivå som den i tätgruppen. Projektet har en god potential, men sammanvägningen mellan denna, övriga texter och erfarenheter gör att Thäte inte placeras i tätgruppen.

Gerry Webster, född 1948, Skellefteå.

Avhandlingstitel: Northern Iroquoise hunting economy.

Avlagd doktorsexamen år: 1983

Websters avhandling ligger utanför den ram på fem år som stipuleras i annonsen för tjänsten och kan därför inte tas i beaktande.

Stephanie Wynne-Jones, född 1977, Nairobi

Avhandlingstitel: Urbanisation at Kilwa, AD 800-1300.

Avlagd doktorsexamen år: augusti 2005

Vetenskaplig produktion: Wynne-Jones lägger fram 6 arbeten till bedömning av de 11 som hon totalt har publicerat. Av samtliga verk har hon varit medförfattare till 4 verk. Två av texterna i den kompletta förteckningen är recensioner. Wynne-Jones har även varit redaktör för två antologier. Wynne-Jones har publicerat sig i väletablerade tidskrifter som *Journal of Social Archaeology*, *Antiquity* och i antologier från vetenskapligt välrenommerade förlag. Detta stärker hennes position trots att produktionen inte har varit så omfattande kvantitativt sett. Hon har varit mycket produktiv under åren 2005 till 2007, vilket visar en stark progression. Wynne-Jones har arbetat med barn utanför akademien och där haft möjlighet att presentera arkeologi som ämne. Inom British Institute of Eastern Africa har hon presenterat forskningen för samhället utanför akademien. Hon har presenterat sina resultat vid flera tillfällen inför en afrikansk lokal publik i syfte att ge en återkoppling till undersökningsområdets medborgare.

Pedagogisk erfarenhet: Under perioden november 2003 till juli 2005 utvecklade och genomförde Wynne-Jones 10 kurser i arkeologi för barn i skolåldern. Mellan juni 2004 och augusti 2005 var hon anställd och ansvarade för vidareutbildning av studenter med erfarenhet i arbetslivet. För högre studier har hon också arbetat vid University of Cambridge där hon mellan oktober 2003 och juli 2005 var kursansvarig för en delkurs i arkeologisk teori. Samtidigt undervisade hon deltid vid School of Oriental and African Studies, London. Wynne-Jones har en tämligen omfattande erfarenhet av pedagogik på olika nivåer. Variationen har gett henne en bred erfarenhet av de krav olika ålderskategorier har på undervisningen.

Erfarenhet av administration: Viktigast är den tjänst Wynne-Jones innehar sedan 2005 vid the British Institute of Eastern Africa. Där kombinerar hon administrativa uppgifter med forskning. Inom ramen för den tjänsten har hon t ex organiserat två internationella konferenser.

Projektplan: Wynne-Jones är under arbete med undersökningar på afrikanska östkusten i Kenya och i Tanzania. Karavanvägen med sin materiella kultur ger möjlighet att fokusera på pre-kolonial konsumtion i området. Syftet med projektet är något otydligt formulerat, eftersom inga explicita frågeställningar presenteras. Ansökan baserar sig mycket på datainsamling och empiri. Val av platser och teoretiska perspektiv ges mindre utrymme.

Samlat omdöme: Wynne-Jones har en intressant förankring i en internationell forskningsmiljö med kontakter i Afrika, England och USA. De arbeten hon publicerat anger också detta, eftersom hon redan presenterat dem i ledande periodika och genom förlag med bred spridning. Projektet är vagt formulerat, vilket gör det svårt att uppskatta tidsåtgång och genomförbarhet. I jämförelse med tätgruppen har Wynne-Jones inte haft möjlighet att publicera ett större antal artiklar. Sammanvägt ger det henne en plats nära tätgruppen, men dock inte i den.

PRESENTATION AV TÄTGRUPPEN

Fredrik Fahlander, född 1965, Göteborg

Avhandlingstitel: The materiality of serial practice. A microarchaeology of burial.

Avlagd doktorsexamen år: 21/8 2003

Vetenskaplig produktion: Fahlander har författat 3 monografier och 20 artiklar. Av dem återoppar han 10 för bedömning. Bland de utvalda har han samskrivit 2 med annan författare. Av verken är 6 författade på engelska, varav 2 i engelska antologier med internationell spridning. Urvalet av texter är medvetet gjort för att ge en tydlig inblick i hans forskning. Det skall även påpekas att han skrivit sex rapporter och ett antal texter för undervisningsbruk.

Fahlander är i högsta grad en teoretiskt inriktad arkeolog. Men istället för att enbart beröra ontologi och epistemologi rör han sig mot frågeställningar baserade på arkeologins förhållande till materialitet. Tyngdpunkten i den mikroarkeologi som är det bärande elementet i arbetena ligger på socialisering av det materiella sett genom specifika mänskliga subjekt. Därmed får hans arbeten en närmare anknytning till det arkeologiska källmaterialet som han trots sitt teoretiska anslag inte negligerar. Istället verkar Fahlander för en arkeologi byggd på sitt eget källmaterial och kritiserar den antropologiska inriktning som inspirerat både processuell och postprocessuell teoribildning (artikeln "Archaeology and anthropology - brothers in arms?"). Något som bör påpekas här är att kritiken mot antropologiska modeller inte upprepas gentemot de anammade sociala teorier om mänskligt handlande som presenteras i flera av verken. Utan att ifrågasätta relevansen för äldre perioder använder Fahlander tankegodts från sociologer som utgår från moderna samhällen.

I "Archaeology as science fiction" och "Social praktik och stumma monument" (tillsammans med Per Cornell) utvecklar Fahlander sin syn på hur arkeologin är och hur den skulle kunna vara. I den förstnämnda tar han ensam ett stort grepp över flera av arkeologins och sociologins kärnfrågor. Relationen mellan individ och samhälle, aktörer i det förflutna, fenomenologisk landskapsanalys, biologi och kultur diskuteras. Antalet frågor och de sociologer och filosofer som uttalat sig i frågorna är många, även om det är Anthony Giddens strukturteori som utgör basen. Just ansträngningen att få med så många röster som möjligt gör texten något oöverskådlig. Detta försvåras ytterligare av att boken inte mynnar ut i någon slutsummering. Boken "Social praktik..." visar samma tendens till summering av forskningsläget, intressanta tankar och seriösa försök att formulera något nytt utifrån social arkeologi. Även i denna bok blir författarnas syften svårgripbara eftersom de stilistiskt låter texten löpa utan att ange vad som är väsentligt som stöd för läsaren. Detta är en skrivteknisk kritik som inte påverkar tankegodset. Sammantaget tar sig de båda böckerna an ständiga stöttestenar inom arkeologin på ett kreativt och okonventionellt sätt.

Det är något oklart hur en "ren" mikroarkeologisk tolkning skall se ut. Exempelen har blivit flera under de senaste tre åren, men redan avhandlingen "The materiality of serial practice" introducerar oss för två. De fallstudier han presenterar där hämtas från Ajvide på Gotland och Asea samt Tegea på Peloponessos. Avhandlingen bildar kärnan i Fahlanders arbeten och utgör utgångspunkt för de övriga inlämnade specimena, medan de andra artiklarna blir välformulerade variationer och förtydliganden. Avhandlingen är därför den tydligaste exponenten för hans perspektiv. Andra arbeten som Fahlander åberopar rör mesolitiska gravar och barn som underställda i det förhistoriska samhället.

Pedagogisk erfarenhet: Han har en bred och kontinuerlig erfarenhet av undervisning. Mellan september 2002 och december 2007 undervisade han mellan 50 % och 100 % vid Göteborgs universitet, och anställningen fortsätter. Han uppger att tiden uppgår till 4563 timmar, vilket är omfattande. Han har alltså en långvarig och varierad erfarenhet på skilda nivåer från A- till D-nivå. Han har handlett ca 90 B-uppsatser, 12 C-uppsatser och 4 magisteruppsatser. Fahlander visar på en reflekterande pedagogisk hållning och har dessutom en formell högskolepedagogisk kurs på 5 p. Han har även författat kursmaterial.

Erfarenhet av administration: Fahlander har en begränsad erfarenhet av administrativa uppgifter. Externt har han varit sensor för en hovedfagsuppsats i Oslo. Han har varit sessionsledare vid European Association of Archaeologists internationella konferenser vid fyra tillfällen. Inom GU har han varit representant vid forskarutbildningsrådet under 2 år. Inom institutionens ram leder han mikroarkeologiska seminariet tillsammans med Per Cornell, som fram till nu arrangerat 61 möten. Syftet med dem är att tvärvetenskapligt angripa frågor av teoretisk och metodisk natur.

Projektplan: Fahlanders projektplan är något otydlig vad gäller genomförandets praktik. Teoretiskt är den däremot medveten och avser att metodologiskt studera mänskliga möten och kontakter utifrån arkeologiskt källmaterial. Frågeställningarna är därmed inte nya (kulturmötens effekter på de respektive aktörerna) men Fahlander vill problematisera de förföreställningar vi bär med oss som arkeologer.

Ett av områdena gäller ett välkänt tema; mellanneolitikums kulturgrupper och vad de representerar. Istället för de reifierade grupperna vill han undersöka gemensamma drag med hybriditet som förståelsehorisont. Ämnet ingår i en klassisk debatt om kulturbegreppet inom arkeologi. Idag opererar flera doktorander och disputerade forskare inom fältet, men det perspektiv Fahlander företräder kan bidra till en ny infallsvinkel.

Ett annat område i projektplanen gäller barn och deras sociala varande i förhistoriska samhällen. Han hänvisar till Sartres teori om seriekollektivitet och närmar sig en intressant kognitiv syn på barns egenskaper. Barnen delas in i åldersgrupper med de för den biologiska och kulturella utvecklingen karaktäristiska egenskaperna, även presenterade i artikeln "Subadult or subaltern?". Denna del av projektplanen verkar i mitt tycke intressantare än den förra och är inte så "överbokad" av andra forskare i frågeställningarna.

Tyngdpunkten på de teoretiska och metodiska delarna av arkeologin brukar få till effekt att fallstudier av konkret natur blir grunda. En modell läggs ovanpå det studerade området eller föremålsgruppen. Fahlander menar att han genom närstudier kommer bort från det problemet. Istället för förutbestämda särdrag tar han utgångspunkt i människans interagerande med den materiella världen inom ett mindre område. Detta är en sympatisk tanke. Hur det skall

genomföras är mindre tydligt, men antalet empiriska speglingar integreras fortlöpande i produktionen.

Samlat omdöme: Eftersom viss vikt vid bedömningen av de sökande skall läggas på pedagogisk skicklighet och erfarenhet är Fahlander en mycket stark kandidat. Han har en rik och varierad undervisningserfarenhet förutom den vetenskapliga produktionen. Den sistnämnda visar dessutom på en stark progression med kvalitativt innehåll.

Projektplanen ger intressanta inblickar i Fahlanders framtida arbete, även om den ger intryck av att förespråka generalitet istället för kontextualitet. Orsaken till denna synpunkt är att han avser studera fenomen genom tid och rum utan tydlig avgränsning. Faran med ett sådant förhållningssätt kan vara att den specifika historiska kontexten får mindre tolkningsutrymme.

Genomgående för Fahlanders arbete är en önskan att studera mänskliga praktiker och de sociologiska effekterna av dem. Han vänder sig emot att man ska utgå från antropologiska erfarenheter eftersom de skapar förföreställningar vid analysen av de arkeologiska källorna. Kritiken riktar sig också mot förenklade postprocessuella tolkningsramar där empirin enbart utgör staffage till eterisk symbolism.

Det som ger Fahlander ett starkt övertag gentemot andra i tätgruppen är hans tydlighet i det teoretiska sökandet och den starka viljan att applicera dessa teorier på konkreta fall. Trots den något överlastade teoretiska argumentationen hyser han en tilltro till arkeologiska källor. Ser man till relationen mellan teori och fallstudier i hans återopade texter visar han en ökande inriktning på det senare. Kombinationen och progressionen ger honom en särställning bland de sökande.

Svante Fischer, född 1971, Uppsala/Stockholm

Avhandlingstitel: Roman imperialism and runic literacy. The westernization of Northern Europe (150-800 AD).

Avlagd doktorsexamen år: 13/1 2006

Vetenskaplig produktion: Fischer hänvisar till 21 skrifter, varav han väljer 10 för bedömning. Flertalet berör runologi och runornas sociala roll i det germanska samhället. Fyra är recensioner av böcker. Fischer har en god förankring i en kontinental miljö vilket gör honom förtrogen med forskningsläget i England, Frankrike och Tyskland. Just denna transgression av språkgränsen mellan det anglo-saxiska, tyska och frankofona Europa ger honom möjlighet att följa tre länders dialog. Detta är ovanligt, eftersom språkproblem oftast separerar både individer och empirisk kunskap.

Avhandlingen fokuserar på runologi och kulturförbindelser i det romartida, folkvandringstida och vendeltida Europa. Anslaget är mer historiskt än arkeologiskt och ligger väl i linje med den politiska historia som föreligger på kontinenten. Avhandlingen lutar sig mot begrepp och beskrivning snarare än teorier och modeller. Han förhåller sig implicit teoretiskt postkolonialt eftersom framtvängandet av runkunskapen i Norden ses som ett gensvar på risken att bli romaniserad. Fischer menar att de germanska folken gjorde motstånd genom att "skapa" ett alfabet istället för att adaptera sig till det latinska. Exemplet i avhandlingen på samhällen där liknande reaktioner på yttre krav genererat skriftkultur skulle mycket väl kunna ha fått en tydligare teoretisk kapp. Så är inte fallet. Motståndet mot romaniseringen bör även ha varit olikartat inom det stora germanska området. Som den engelska debatten om romanisering

under de senaste fem åren har visat, mottogs och omvandlades Roms inflytande på ett flertal sätt i det inhemska kulturmönstret.

En svårighet i avhandlingen är behandlingen av de historiska källorna. Ynglingatal ses som en källa till det folkvandringstida och tidiga vendeltida Mälardalen. Denna källa från 900-talets Norge har svagt värde för den åsyftade perioden. Stamträdet som texten innehåller är en politiskt betingad beställning för att kunna hänvisa till ett mytiskt förflutet. Uppgifterna i Ynglingatal och dateringen av den är omdiskuterad. Skilda uppfattningar har sedan 1990-talet presenterats av Claus Krag, Olof Sundqvist och Gro Steinsland som var och en daterar och tolkar källan på sitt sätt. Dessa skiljaktigheter framgår inte i avhandlingen, utan källan ses som en spegling av 500- och 700-talets Mälardalen.

Avhandlingen är något svårläst då inga tydliga summeringar av det rika historiska och arkeologiska materialet presenteras efter delkapitlen. Korta tillbakablickar som kommer i nästföljande block väger inte upp en fyllig återkoppling. Det hade varit lämpligt med tanke på den ansenliga mängd data och tankar (ibland ostyrkta) som Fischer presenterar. Läsaren får svårt att se vad Fischer vill ha sagt med sin text då informationen överskuggar sammanhangen.

Den andra texten Fischer lägger fram som exempel på sin forskningsinriktning emanerar från hans postdoktorala arbete i Frankrike. "Les Seigneurs des Anneaux" (med tongue-in-cheek namnkoppling till Tolkiens Lord of the Rings) är den första i en planerad serie om runor på fransk mark. I boken presenterar Fischer 33 ringsvärd med runinskrifter av typen Bifrons-Gilton och sätter in dem i ett historiskt sammanhang. Han brukar begreppen "literacy" och "autopsie" från avhandlingen. Han kopplar de skilda förhållningssätt olika nutida nationer haft gentemot ringknappssvärden till nationalistiska strömningar av olika schattering. I de tidiga gravkontexterna från 500-talet med ringknappssvärd med runor återfinns även bysantinska vikter för balansvågar. Dessa menar Fischer kan ha signifikans för tidens aktörer som behärskade literacy.

De övriga texterna som Fischer lägger fram berör bland annat jämförelser mellan "mälardalsk" och alemannisk gravritual där den "nordiska renässansen" hos de sistnämnda tas under diskussion. Ett annat ämne är frånvaron av runinskrift i Gallien utifrån två gravar med två ingifta kvinnor .

Pedagogisk erfarenhet: Fischer har undervisat vid Uppsala universitet mellan 2000 och 2006 samt vid Université de Paris (Panthéon-Sorbonne) under höstterminen 2006. Hur omfattande denna undervisning har varit är inte tydligt redovisat. Han har ingen redovisad pedagogisk utbildning på högskolenivå.

Erfarenhet av administration: Fischer har begränsad erfarenhet av administrativt arbete. Från 2006 har han varit projektledare vid Institut runologique de France i Saint-Germain-en Laye. Vad uppgiften består i framgår inte i ansökan.

Projektplan: Fischer argumenterar för ett tydligt tvärvetenskapligt arbetssätt. Han presenterar tre omfattande planer. De tre projekten avspeglar ett diffusionistiskt-historiserande synsätt som också finns i Fischers övriga produktion. Det hade varit önskvärt att få en tydligare presentation av arbetets teoretiska och metodiska bas. Det är inte sakkunnigs uppgift att misstro den sökandes arbetskapacitet, men uppgifterna är alla omfattande och projektplanen skulle ha blivit tydligare med en redogörelse för genomförandet.

Samlat omdöme: Fischers meriter understryker hans internationella inriktning. Grundutbildningen har han genomfört vid Columbia/New York, Brown/ Providence, Sorbonne/Paris, Stockholm och Uppsala. Fischer har enligt ansökan mycket omfattande språkkunskaper, vilket får anses vara en stor tillgång för den typ av syntetiserande forskning ur ett europeiskt perspektiv som han bedriver. Det finns vissa svagheter i produktionen. Hans forskning och även projektplanen är empiriskt framtungt utan tydlig redovisning av ett teoretiskt perspektiv. Placeringen i tätgruppen beror på den internationella förankringen och förmågan att tillgodogöra sig forskning på flera språk och en kritisk hållning till mainstreamperspektiv inom arkeologin. Det är i brytningspunkten mellan olika nationella vetenskapstraditioner som Fischer hämtar sin livsluft. Den teoretiska explicita ståndpunkt han själv intar är däremot otydlig, även om han visar en medvetenhet om skilda perspektiv. Det framgår inte minst av hans projektplan. Styrkan ligger i en empirisk-historisk förankrad forskning.

Christina Fredengren, född 1966, Stockholm

Avhandlingstitel: Crannogs. A study of people's interaction with lakes, with particular reference to Lough Gara in the north-west of Ireland.

Avlagd doktorsexamen år: 24/2 2004

Vetenskaplig produktion: Listan över återopade publikationer är något informellt sammanställd vilket försvårar överblickbarheten. I materialet förekommer ej färdiga artiklar, vilket är ovanligt. Om ett arbete befinner sig i tryckningsfasen är det förståeligt att den adderas till återopade verk. I några av de återopade verken blir man som granskare ställd inför ett arbete vars slutliga innehåll och utseende inte är manifesterat vilket gör en bedömning svår.

Fredengren redovisar 31 verk i sin fullständiga publikationsförteckning, varav 13 är rapporter. Av de återopade 8 texterna är 3 monografier. En av dem är hon en av tre medförfattare till. En av monografierna är inte helt färdigskriven. I övrigt är det 4 artiklar med skiftande omfång som föreligger till granskning. Omfattningen i sidor beror i mycket på den rika dokumentation av rapportliknande art som följer med den diskuterande texten.

I artikeln "The poetics of space" synar hon den vikingatida bebyggelsen i Dublin. Jag saknar en koppling till tidigare arbeten som berört rumsuppfattning under vikingatiden, inte minst Neil Price studie av rummets etniska indikationer (Meta 1994:3-4). Artikeln hamnar i ett teoretiskt vakuum utan hänvisningar till andra rumsliga studier med accessanalyser och tillgänglighetsanalyser som utgångspunkt.

Den korta artikeln om Lisnacrogher gör en vetenskapshistorisk utveckling för att sedan diskutera om platsen använts som deponering för votivgåvor eller om fynden representerar normal hushållsaktivitet. Slutsatsen Fredengren drar, med hänvisning till Richard Bradleys syn på ritual som inbäddad i vardagens strukturer, är att platsen kan ha använts både som bosättning och för ritual. Placeringen av den rhyolitbemängda förhöjningen i sjölandskapet bestämdes också av närheten till Slemish, en kulle/bergstopp med visuell exklusivitet.

Flera av texterna är korta presentationer eller har drag av rapporter, men några av dem står ut med intressanta målsättningar och slutsatser. "Islands of the Dead" (tyvärr inte klar i slutmanus) är en intressant studie av deponeringar av döda människor i vatten över en lång tid. Återkopplingar görs till den permanenta frågan om karaktären hos crannogs, dvs om de är

bosättningar eller platser för ritualer. Här gör Fredengren en gedigen insats utifrån en materialpresentation, varur hon drar fram deponeringsmönster för de döda över tid. Med en välformulerad teoretisk koppling till dikotomin mellan vardagspraxis och ritual formulerar hon en väl underbyggd hypotes. Genom samtliga perioder, från mesolitikum till medeltiden, är de döda från vattendragen placerade vid sidan om de mest frekvent använda begravningsplatserna. Ansatsen till tolkning är intressant, men den tolkande syntesen är ännu ej klar (This section will be expanded, som det står i det ofärdiga manuskriptet).

Kinale monograph II är en rapportsammanställning *in prep.* där flera specialister redovisar sitt analysmateriel. Fredengren har skrivit de 60 första inledande sidorna i rapporten.

”Lough Kinale: studies of an Irish lake” är även den ett samarbete mellan många specialister och Fredengren. Det är svårt att följa hennes insats i boken/rapporten, eftersom de i återopade publikationer nämnda kapitlen inte stämmer med innehållet. I ansökan uppger Fredengren att hon skrivit kapitel 5, vilket i boken är kapitel 4; uppgivna kapitel 9 är kapitel 7 i boken. Sammantaget är detta något ofokuserat. Störst behållning ger kapitel 7, ”Interpretation- the significance of Lake Settlement at Lough Kinale” där samtliga specialisters arbeten sammanförs till en tolkning utifrån ett tydligt teoretiskt perspektiv.

Eftersom rapportarbetet och tolkningen av den inhämtade kunskapen från fältarbetet dominerar flera av de återopade verken är det i avhandlingen som Fredengren tydligast framträder teoretiskt och metodiskt. Det är där basen ligger som sedan blir variationer i de andra arbetena. I den omfattande teoretiska inledningen argumenterar Fredengren för en ”anti-kapitalistisk” syn på det förflutna. Som jag förstår det avser hon ett perspektiv som försöker fjärma sig från dagens ekonomism och närma sig den socialt ”inbäddade ekonomi” som äldre samhällen förutsatts ha haft. En sådan grundsyn, tidigt formulerad av Mauss och Polanyi, är nödvändig för att vi ska kunna se bortom den egna tillvaron och genom analogier tolka ett annat sätt att leva, men människors handlande i det förflutna får inte fråntas viss rationalitet. I den sammanfattande slutsatsen om vad arkeologin kan ha för uppgift idag menar hon att ”... as interpreters, is to create meaningful narratives about the past, which will allow us to see the value of re-enchanted the world”. Hon separerar sig här tydligt från den postmoderna diskursen som förnekar möjligheten att syntetisera det förflutna till historiska sammanhang. Denna inställning får konsekvenser för hela hennes tolkning av det mångfacetterade och mångperiodiska källmaterialet. Det ger henne kraft att dialektiskt sammanföra material och narration.

Fredengrens avhandling kunde ha blivit en bland många andra post-processuella reflektioner från de senaste decennierna, mer står på egna ben. Det finns några aspekter som separerar henne från traditionen inom detta fält. En är att hon bäddar in det teoretiska perspektivet på ett förtjänstfullt sätt i hela texten. En annan är att hon genomfört en tidskrävande och grundlig datainsamling med sitt perspektiv för ögonen; att platserna är multidimensionella vad gäller funktion och datering. Slutligen är den historiska syntesen ett vågat grepp i den annars fragmenterade synen på det förflutna. Det är uppfriskande att läsa om de nya tolkningar som binder samman tidsskikten med varandra.

Pedagogisk erfarenhet: Fredengren har gått en universitetspedagogisk kurs vid Stockholms universitet. Hon har undervisat vid Stockholms universitet och National university of Ireland i ringa omfattning. Av den redovisade tiden är det 4 veckor heltidsundervisning vid SU som överväger kvantitativt. Erfarenheterna i Irland sträcker sig till ca 60 timmar. Hon har alltså en

begränsad undervisningserfarenhet.Handledaruppdraget medföljer tjänsten som vetenskapligt ansvarig för Lake Settlement Project.

Erfarenhet av administration: Genom sin tjänst som forskningsdirektör för The Lake Settlement Project under 6 år har Fredengren en mycket rik erfarenhet av att leda och administrera inom en stor organisation. The Discovery Programme, som Fredengren är en drivande chef inom, har en utåtriktad policy. Man förhåller sig medvetet till det omgivande samhället med information och dialog. Denna uppgift har gett Fredengren rika möjligheter att förmedla sin forskning. Även den inomvetenskapliga kommunikationen är god. Hon har medverkat med inlägg både inom Irland och i det arkeologiska samhället på konferenser arrangerade av EAA och vid International Congress on Medieval Studies i Kalamazoo, Michigan.

Projektplan: Fredengrens projektplan är fördelad på tre skilda områden, där området ”Tidens vatten” är huvudinriktning. Hennes antikvariska erfarenheter är tydligt närvarande, med landskapsstudier i ett långtidsperspektiv som fundament. ”Tidens vatten” är aktörsinriktat med ritualernas lämningar som källa till kunskap. På så sätt närmar sig Fredengren rituella deponeringar som ett praxisfenomen, ett grepp som genomsyrat studiet av religionshistoria under senaste decenniet (se t ex projektet Vägar till Midgård om den norröna religionen). Eftersom forskning kring rituell deponering i våtmark haft en sydiskandinavisk tyngdpunkt ämnar Fredengren fokusera på mellan- och nordsvenska fyndplatser. Som andra delprojekt väljer hon att studera etnicitet/kulturell identitet hos kelter och germaner. Det gör hon genom en närstudie av Marianne Görmans bok *Nordiskt och Keltiskt*, samt egna studier av keltiska artefakter funna i Sverige. Perspektivet är performativt, dvs att man genom handling återskapar en identitet som inte är essentiell utan som presenteras i dialogen mellan det nordiska och det keltiska. Det tredje delprojektet är en studie av kommunikationen mellan besökare och museiutställning. Människors rörelsemönster i rummet på SHMs och Stockholms läns museums basutställningar ska vara utgångspunkten. De tre delprojekten skall respektive publiceras som en monografi, en större artikel och som en kort publikation. Projektplanen visar på en teoretiskt medveten och, särskilt för det första delprojektet, en metodisk förbindelse med det empiriska källmaterialet. De tre delprojekten är omfattande vad gäller just empirin, vilket får mig att ana en svårighet med genomförbarheten. ”Tidens vatten” är den starkast presenterade delen och det är där det innovativa greppet på mellan- och nordsvenskt material syns tydligast.

Samlad omdöme: Fredengren är en välmeriterad forskare med rik administrativ erfarenhet. Den pedagogiska sidan är mindre väl företrädd. Publiceringsmässigt visar Fredengren en stark progression efter det hon disputerat. Med tanke på att hon dessutom varit hemförlovd för föräldraledighet två gånger visar dessutom på en vilja i genomförandet.

Stora delar av de omfattande texterna är rapportliknande redogörelser. Styrkan hos Fredengren ligger i hennes systematik och förmåga att använda en rikhaltig mängd data för historisk tolkning. De teoretiska anslagen ligger i mittfåran inom den postmoderna arkeologin, men får genom hennes arbete i Irland en konkret form. Det är i avhandlingen hon tydligast formulerar sin teoretiska och empiriska utgångspunkt.

Att ge avhandlingen titeln ”Crannogs” är positivt missvisande, eftersom denna monumentform bara är utgångspunkten för en omfattande landskapsanalys Fredengren genomför. Arbetet är en intressant syntetiserande representant för en diskurs som annars gör

det förflutna till en fragmenterad spegel av nutiden. Detta, tillsammans med den administrativa erfarenheten, ger henne ett försteg inom tätgruppen.

Birgitta M. Johansson, född 1953, Stockholm

Avhandlingstitel: Molluscs. Environment and man- a bioarchaeological approach in Sweden.

Avlagd doktorsexamen år: 2/6 2005

Vetenskaplig produktion: Johanssons publikationsförteckning är omfattande. Hon har skrivit 37 verk. Bland de 12 återopade verken har hon skrivit 7 ensam, medan 5 är samproducerade enligt den naturvetenskapliga tradition som Johansson företräder. Av de 12 återopade verken ingår 7 stycken i avhandlingens kärna, vilket medför att de 5 övriga artiklarna behandlas som fristående.

Johansson är specialiserad på mollusker. Även om hon varierar sig periodiskt och geografiskt är det olika varianter av snäckor och blötdjur som är studieobjektet. Trots den biologiska inriktningen anser hon att det är viktigt att formulera sig inom ramen för en bioarkeologi, dvs en historisk tolkning.

Avhandlingen består av 6 artiklar med en tolkande text, en "kappa". I den presenterar hon sitt bioarkeologiska perspektiv som kan sägas vara ett tvärvetenskapligt försök i gränslandet mellan natur och kultur. Den kronologiska genomgången av 257 funna mollusker från olika perioder visar artrikedom och variation i användandet av dem. Större delen av avhandlingen är en presentation av de skilda arterna och deras förekomst arkeologiskt, historiskt och etnologiskt. Intressantast är de långväga *Cypraea spp.* och *Cypraea moneta* som knyter Skandinavien till en annan biotop och andra kultursammanhang söderut. I det fallet skulle det varit intressant att se tolkningen utvecklad med djupstudier i arternas ursprungsområden och regionerna däremellan.

De mindre artiklarna avspeglar en något vidare utblick än molluskstudierna. Analysen av en grav från stenålderns Gotland tar upp frågan om hur man förhållit sig till barn under perioden. Ytterligare gotländskt material presenteras med utgångspunkt i gravfynd och får anses som en katalog över förekomst. Artikeln från en kurs i grundutbildningen vid AFL där artefakter från Lödöse varit källan har också drag av rapportering snarare än analys. Intressantast är artikeln om molluskerna från Stora Förvar på Gotland.

Johansson har en diger lista på internationella och nationella konferenser, där hon framfört egna föredrag vid 6 av dem och presenterat posters vid 4. Kontakten med det omgivande samhället har hon bland annat haft genom Vetenskapsradion, Program 1.

Pedagogisk erfarenhet: Johansson har ringa erfarenhet av undervisning. Vid 5 tillfällen har hon hållit seminarier och hon har varit bihandledare för 5 C- och D-studenter.

Erfarenhet av administration: Johansson har stor erfarenhet av administrativt arbete. Hennes anställning som vikarierande byråsekreterare vid Arkeologiska institutionen i Stockholm och redaktörskapet för tre publikationer talar för detta. Dessutom har hon organiserat ett flertal nationella och internationella konferenser som forskningsadministratör vid Vetenskapsrådet.

Projektplan: Johansson presenterar ingen tydlig frågeställning, teoretiskt perspektiv eller material. Avsikten som vagt presenteras berör en fortsatt tvärvetenskaplig samverkan i linje med avhandlingens inriktning. Det innebär en samsyn mellan natur- och kulturinriktad

arkeologi, internationellt samarbete och metodutveckling. Tydligast intention är att studera molluskernas betydelse för näringsfånget på Västkusten från mesolitikum fram till nutid.

Samlad omdöme: Johansson har en rik administrativ erfarenhet, men är svagare vad gäller pedagogiska uppgifter. Ämnets internationella inriktning har gett henne möjlighet att presentera sina forskningsrön för kollegor utomlands. Kontakterna med utlandet, framför allt England, knöts redan under 1980-talet då Johansson tog en Master of Science vid UCL.

Johansson har omfattande produktion, om än något snäv. Det råder inget tvivel om att specialistkunskaper om de ofta bortglömda molluskerna kan ge en rik inblick i dåtidens livsvillkor. Intentionen att bruka molluskerna för en kulturhistorisk tolkning lyckas hon med i vissa fall, i andra är den naturvetenskapliga traditionen starkare. Det yttrar sig i god specialistkännedom men en lägre grad av tolkning. Det är slående att frågorna i avslutningen på texterna är fler än utredande svar. Övergripande kan sägas att en teoretisk ansats är frånvarande i texterna, vilket kan förleda läsaren till att tro att bioarkeologi är ett neutralt forskningsfält. Det hade varit intressant att läsa en text där Johansson satt in den egna inriktningen i ett vetenskapsteoretiskt perspektiv parallellt med det vetenskapshistoriska som nu dominerar inledningen till avhandlingen. Lyckad synergi mellan natur och kultur når hon i avhandlingen och i artikeln om molluskerna från grottan Stora Förvar på Gotland. Inte minst Johanssons ”återupptäckt” av källmaterial i SHM’s samlingar visar att museerna bevarar sådant som kan få ny betydelse i forskardialogen. Bioarkeologin har ett dubbelt informationsvärde i det faktum att man kan studera både biologisk mångfald över tid (art och miljöpåverkan) och det kulturella bruket av arterna. Viljan att sammanföra naturvetenskap och humaniora till en bioarkeologi är stark och kommer att vara viktig för vidare produktion.

Laila Kitzler Åhfeldt, född 1969, Stockholm

Avhandlingstitel: Work and worship; laser scanner analysis of Viking Age rune stones.

Avlagd doktorsexamen år: 23/5 2003

Vetenskaplig produktion: Kitzler Åhfeldt presenterar 19 verk i den samlade litteraturförteckningen. Huvuddelen av de 10 åberopade texterna berör metodik för analys av huggspår på runstenar. 4 av dem återfinns i avhandlingen, som har en ”kappa” med sammanfattande och tolkande analys på 84 sidor. Metoden med 3D-skanning och digital efterbearbetning utgör det huvudsakliga intresset, och appliceringen av den på ett flertal monument kan sägas vara en test på användbarheten. Syftet med samtliga undersökningar är att hitta differentieringar i huggtekniker för att utskilja individuella ”mästare”, varierande antal hantverkare på en och samma sten samt tolkningar som berör arbetsdelningen vid runstenstillverkning. En av artiklarna, analysen av runstensfragmentet från Strängnäs, är ämnat att avgöra om stenen är vikingatida eller en sentida förfälskning, med lyckat resultat. Två av artiklarna avviker från det dominerande temat och visar att författaren breddat sig ämnesmässigt. En behandlar ett husoffer på Birkas Garnison som tolkas vara avsett för Odin. Den andra artikeln tar utgångspunkt i planerna över husen på Helgö, som rektifierats i förhållande till det nationella kartsystemet.

Avhandlingen är det största verket. Utifrån en kedja av tydliga argument visar Kitzler Åhfeldt att runstenarna utgick från arbetsgemenskaper där flera aktörer var inblandade i tillverkningen. Ofta nämns flera personer på stenarna, som de döda, de släktingar som rest stenen och den som ristat den. Till dessa skall alltså läggas ytterligare aktörer; andra anonyma ristare. Runstenarna faller med denna nya information in i en annan arbetsdelning än den förmodade ”ensamme mästare” som tidigare stått som producent. Öpir och Fot hade kanske

liksom senare tiders konstnärer en grupp med individer runt sig. Metoden ger intressanta möjligheter att fördela runstenarnas mästare i tid och rum. Tolkningsdelen i avhandlingen är mindre väl grundad. Försöket att koppla runstenstillverkningen till en klosterorganisation under 1000-talet i Uppland ter sig svårt med den kontextuella kunskap vi besitter om tidens sociala organisation. Argumenten bygger på flera överifierade antaganden och Kitzler Åhfeldt slirar i dateringarna mellan 1000- och 1100-talet, liksom med geografien. Argumentationskedjan som byggs upp kring hur utländska munkar skulle kunna utföra tidstypiska skandinaviska runstenar är svag och får uppfattas som en djärv idé.

Kitzler Åhfeldt har fört ut sin forskning vid flera tillfällen till hembygdsföreningar och motsvarande organisationer. Hon har även medverkat i dagspressen, populärhistorisk periodika och i radio/TV.

Pedagogisk erfarenhet: Kitzler Åhfeldt har en ringa erfarenhet av undervisning (drygt 50 timmar). Variationen sträcker sig mellan grundutbildningstimmar och uppsatshandledning på C- till masternivå. Till detta kommer guidningar vid undersökningar på Birkas garnison under säsongerna 1997 till 2003. Kitzler Åhfeldt har arbetat fram ett kompenium för bruk av laserskanner och en guide till runstenar.

Erfarenhet av administration: Inga särskilda uppdrag återopas. Viss erfarenhet ligger i hanteringen av ett stort belopp för inköp av teknisk apparatur.

Projektplan: Forskningsprogrammet är väl disponerat och tydligt i sin frågeställning. Erfarenheterna från avhandlingens järnåldersmonument förs över på hällristningar i Uppland och Lappland. Hon har redan en pilotstudie klar, utförd på Sagaholmshällarna. Bronsåldersritningarna var skyddade i en gravhög och därför lämpliga för metodisk test och kalibrering av 3D-tekniken. Projektplanen är alltså både välformulerad och förenad med ett internationellt forskarkollektiv där metoden kommer till sin rätt.

Samlat omdöme: Ristningstekniska undersökningar har varit en källa för historiska tolkningar vid AFL sedan 1980-talet då H Freij utförde sina undersökningar. Metodiken är nu förfinad, inte minst med hjälp av 3D-skanning som är förutsättningen för att kunna digitalt förstärka informationen. Kitzler Åhfeldt visar i flera av sina artiklar möjligheterna med metoden. En svaghet är att man i framställningen inte finner uttryck för kontextuell kunskap som behövs för att studera ett samhällsfenomen. För projektets del är det nödvändigt att påpeka att runstenar och hällristningar härrör från mycket olika sociala sammanhang och livsmönster. Bristen på en djupare kontextuell kunskap och den teoretiska otydligheten kan vara till problem för tolkningen.

Johan Normark, född 1969, Göteborg

Avhandlingstitel: The roads in-between. Causeways and polyagentive networks at Ickmul and Yo'okop, Coahuah region, Mexico.

Avlagd doktorsexamen år: 15/12 2006

Vetenskaplig produktion: Normark har lämnat in 10 arbeten för granskning och redovisar ytterligare 28 i sin kompletta lista över författade verk. Produktionen är omfattande, men också kvalitativ. Normark genomför en grundlig analys av arkeologiska begrepp och förhållningssätt till källmaterial och tolkning. Flertalet av texterna är på engelska och han deltar i en internationell diskussion om mesoamerikansk forskning.

Normarks produktion inriktar sig på att dekonstruera arkeologins förankring i förutbestämda koncept, som social organisation. Istället menar han att vi ska ta tillvara materialiteten i det vi studerar i en posthumanistisk anda. Istället för att se aktörskap (*agency*) som enbart mänsklig bör vi studera interaktionen med materiella och immateriella källor över tid. *Agency* ger enligt Normark en alltför teleologisk syn på människans medvetna val. Det linjära perspektivet antyder en allvetande och planerande individ som Normark menar inte har existerat. Därför är det inte märkligt att han tar avstamp i filosofin istället för sociologin, som skulle låsa perspektivet i kända modeller. Genom att se både människor och ting som *polyagents* frigörs tanken så att föremålen bär ett innehåll bortom den sociala handlingen. Normark, liksom andra advokater för mikroarkeologin, närmar sig den tidiga kontextuella arkeologin i det hänseendet. Istället för antropologiska modeller bör vi förlita oss på materialiteter förenade i tid och rum, där de dynamiska sambanden utgör tolkningsramen. Först i ett andra steg kan man tolka nedslagen genom hypoteser om social handling. På så sätt återgenereras inte tidigare antaganden, utan källmaterialet tillräknas ett värde som korrektiv.

Normarks insats för arkeologisk nyorientering är intressant. Huvudintresset ligger i det filosofiska reflekterandet över arkeologiska grundbegrepp, dekonstruktionen av dessa och viljan att utgå från källmaterialen för att inte ständigt återskapa gamla entiteter. De stora arkeologiska begreppen "Kultur", "Ekonomi" och "Aktörer" kritiserar. Mycket av kraften i arbetet läggs på att förklara och exemplifiera perspektivet, som kan vara svårt att skilja från närliggande postmoderna teoribildningar. Det som skiljer detta synsätt från andra är förtroendet för empirin som grundligt fundament i den mayamiljö han har som laborativt fält. Fler fallstudier behövs dock för att ge uttryck för effekterna av perspektivet i den arkeologiska tolkningsprocessen, även om tillämpningarna växer med de senare arbetena.

Normark har haft 21 tillfällen att föreläsa om sin forskning utanför universitetet. Intresset för mayakulturen har även lett till samarbete med Statens Historiska Museum där han varit sakkunnig.

Pedagogisk erfarenhet: Den sökanden har svaga pedagogiska meriter som utsträcker sig till ett fåtal timmar

Erfarenhet av administration: Sökanden har få administrativa erfarenheter.

Projektplan: Projektplanen är spännande och ger honom möjlighet att utveckla de teoretiska ansatserna på ytterligare empiriska utmaningar. Dikotomiseringen i arboliska och rhizomiska perspektiv inom arkeologin är något förenklad, men det är tydligt vartåt Normark syftar med sin kritik. Liksom i licentiats- och doktorsavhandlingen är det fjärmandet från de arkeologiska generella begreppen som ingår i programmet. Han närmar sig det fragmenterade källmaterialet för att fånga en annorlunda social struktur bortom den rådande synen. Det underjordiska landskap Normark tänker röra sig i inom projektet kan ge inblick i en annorlunda världsbild. Analogin till rhizom kan vara problematisk, eftersom svampmycel och liknande livsformer inte drabbas av den sociala tröghet som mänskliga relationer utgör. Maktrelationer är otydliga i perspektivet som antyder en gränslös tillväxt och nätverksbyggande. En implicit diskussion om makt finns dock i passagen om det förkoloniala och det koloniala bebyggelsemönstret. Projektet har en tydlig teoretisk, metodisk och empirisk förankring vilket gör det till ett mycket intressant bidrag.

Samlad omdöme: De pedagogiska och administrativa erfarenheterna är svaga hos Normark. Något bättre är det med utåtriktad information och samverkan bortom akademien. Kraften

ligger istället i forskningen, vilket också är det viktigaste för den föreliggande tjänsten. Det är tydligt att han tagit till sig, smält och genererat nya tankar utifrån de teoretiska verk som ligger till grunden för hans arbete. Föreningen av tydlig teori och tillämpade studier är en sällsynt egenskap inom svensk arkeologi, som annars tenderar att ha tyngdpunkten i antingen den ena eller den andra traditionen. Här är Normark en brobyggare. Mesoamerikansk forskning har länge dominerats av en amerikansk antropologisk inriktning som generellt sett har varit funktionalistisk/processuell i sin inriktning. Normark redogör för andra perspektiv inom området i sin licentiatsavhandling och doktorsavhandling. Han är därför en intressant exponent för ett annat synsätt på den internationella scenen där bidragen kan vitalisera forskningen.

Även om Normark har en svag pedagogisk och administrativ förankring är det samlade intrycket att han är en medveten och produktiv forskare med stor potential. Inte minst progressionen i den skrivna kommunikationen ger uttryck för detta. I texterna finns också en närvaro. Man möter honom som berättare där det intensiva intresset för perspektivet smittar av sig positivt på läsaren. Man vill gärna lyssna till Normark i hans argumentation och veta mer om hur perspektivet kan förnya synen på Maya också i framtiden.

Martin Rundkvist, född 1972, Stockholm

Avhandlingstitel: Barshalder.

Vol. 1. A cemetery in Grötlingbo and Fide parishes, Gotland, Sweden, c. AD 1-1100, Excavations and finds 1826-1971.

Vol. 2. Studies of Late Iron Age Gotland.

Avlagd doktorsexamen år: 26/9 2003

Vetenskaplig produktion: Rundkvist bilägger en produktion med 110 skrifter till ansökan, varav flertalet är recensioner och kongressrapporter. Han åberopar 10 arbeten för bedömning, varav två monografier ingår i hans avhandlingsarbete om Barshaldershed.

Rundkvist är en produktiv debattör som genom sin ovanliga teoretiska hållning satt igång diskussioner om arkeologins gränser. Han är tungt förankrad i en malmeriansk positivism, där grundliga kunskaper om materiell kultur är ett korrektiv till tolkningar. Detta uttrycker han i den åberopade artikeln "Arkeologer tittar på gamla saker...". Hans arbeten är till övervägande del koncentrerade till yngre järnålder. Tematiken kan variera något. Utifrån erfarenheterna från Barshaldershed presenterar Rundkvist nyttandet av Harrismatriser i tolkningen av gravarna där. En artikel om skärvstenshögar från bronsåldern avviker från detta kronologiska mönster. Likaså har han tillsammans med två kollegor avrapporterat de neolitiska lämningarna vid Rojrhage, Gotland.

Avhandlingen är en analys av gravarna på Barshaldershed, Gotland, fördelade på två volymer. Gravarna sträcker sig i tid från romersk järnålder till omkring 1100. Rundkvist ger en vetenskapshistorisk översikt som underlättar förståelsen för de många undersökningar som utförts på platsen. Grav- och föremålsinventeringen är minutiöst genomförd och är en utmärkt bas för fortsatta analyser. Tolkningarna som återfinns i volym 2 är återhållna, vilket gör att avhandlingen utmynnar i en beskrivning av platsen, dess vetenskapshistoriska roll och beskrivning av gravar med fynd. Slutsatserna Rundkvist drar rör genusfördelning av smycken över tid och social status uttryckt i fyndkombinationer. Han berör även den skiftande religiösa identiteten på Gotland. Förkristen tro dog ut successivt med ett avslut i början av 1100-talet.

Rundkvist har en rik erfarenhet av utåtriktad verksamhet. Han har hållit mellan 4-5 föredrag om året sedan 1995, samt deltagit i mediala sammanhang på TV och i radio.

Pedagogisk erfarenhet: Rundkvist har en 10 poängs kurs i högskolepedagogik. Erfarenheterna av konkret undervisning är få, drygt 20 timmar. Utöver dessa har han handlett två studenter för deras C-uppsatser.

Erfarenhet av administration: Utöver att ha arrangerat en session vid European Association of Archaeologists konferens 1998 har Rundkvist svag administrativ erfarenhet. Hans mångåriga arbete med tidskriften Fornvännen väger upp bristen något.

Projektplan: Rundkvist arbetar för närvarande med ett projekt om Östergötlands centralplatser under yngre järnålder. Hans avsikt är att slutföra detta inom FoAss-tjänsten och starta upp ett nytt. Detta skall inrikta sig på bronsålder, våtmarksarkeologi, landskapsarkeologi och Södermanland. Projektplanen är alltså snarare en relatering av det redan pågående projektet än något helt nytt.

Samlad omdöme: Rundkvists styrka ligger i hans vilja att förmedla arkeologins traditionella landvinningar. Han är övertygad om att det är i en stringent metod, baserad på typologi och kronologi, som arkeologin har sin styrka. Med den i ryggen kan man sedan tolka det omgivande samhället. Grundinställningen gentemot andra perspektiv hindrar honom att arbeta med nödvändiga analogier från sociologi/antropologi och associationer som den kontextuella arkeologin understryker som möjliga ingångar för tolkningar av det förflutna. Rundkvist besitter solid kunskap om särskilt järnålderns monument och artefakter, men har svårighet med att leverera syntetiserande tolkningar av sitt väl bearbetade källmaterial. Det är genom stor produktion och livaktig debattvilja han placerar sig i tätgruppen.

AVSLUTANDE SAMMANVÄGNING

Samtliga sökande i tätgruppen har visat god förmåga att formulera ett problemområde, förtydliga sitt perspektiv, finna en metod (eller metoder) för att lösa problemet samt ge en personlig tolkning. Alla står självständiga i sin forskning och kommer att bidra till arkeologins ständiga omtolkning i framtiden.

Av dem som bedömts ligga i tätgruppen placerar jag Rundkvist på en klar sjunde plats. Hans rika produktion och debattvilja är positiv men når inte i upp till samma teoretiska och metodiska nivå i konkurrens med de övriga sex i gruppen. Rundkvist hade vunnit på att utveckla de tolkande delarna av sina arbeten.

Den omfattande, men tematiskt begränsade, skriftproduktion som Johansson presterat renderar henne plats nummer sex. Hon har omfattande administrativ erfarenhet, medan den pedagogiska är ringa. Hon övertygar med sin specialistkunskap, men utvecklingen är svag vad gäller appliceringen i en historisk/kulturhistorisk kontext.

Kitzler Åhfeldt placeras på femte plats. Hon står i början av en karriär och har inte uppnått en lika kvantitativ och erfarenhetsmässig meritering som de övriga. En jämnare avvägning mellan metod och historisk tolkning skulle stärka hennes arbete i framtiden.

Fischer har ett kvalitativt försteg genom sin rika internationella erfarenhet och sina språkkunskaper. De sistnämnda är nödvändiga för forskning på det tema han förespråkar. Hans publicering i en internationell miljö ger en positiv antydning om potentialen för framtida samarbeten. Han placeras på fjärde plats inom tätgruppen.

Normark har en tydligt teoretisk och stark produktion, även om den är i behov av ytterligare empirisk tillämpning. Han är nyskapande inom mesoamerikansk arkeologi, där han har goda förutsättningar för att ytterligare materiellt manifesteras tankarna. Han placeras på tredje plats i relation till Fredengren och Fahlander som båda har större erfarenhet av respektive administration och undervisning. Däremot finner jag Normarks forskning fullgången i klass med Fahlanders. Han har en stark progression som rör sig framåt mot ett empiriskt förtydligande.

Erfarenhetsmässigt och kvalitativt står Christina Fredengren och Fredrik Fahlander i en särställning inom tätgruppen. Fredengrens produktion är kvantitativt omfattande och hon har en mångårig administrativ erfarenhet. Pedagogiskt är hon svag, vilket tynger hennes meritering något. Produktionen hon presenterat är empiriskt väl underbyggd. Framför allt är det antikvariska arbetet inom The Discovery Programme imponerande i sin omfattning och komplexitet. Hon ligger i en teoretisk mittfåra inom den post-processuella diskursen och har sin största fördel i att hon applicerar teoribildning på en antikvarisk verksamhet. Detta ger henne ett tydligt försteg framför de ovan beskrivna i tätgruppen, men inte gentemot den siste sökanden som tydligare prövar och kritiserar vedertagna perspektiv inom den samtida teoridebatten. Därför placeras hon på plats två.

Eftersom det är särskilt den vetenskapliga skickligheten som utgör huvudsaklig princip i urvalet av sökande placeras jag Fahlander som nummer ett. Hans vetenskapliga produktion är omfattande, teoretiskt medveten samt mynnar ut i empirisk tillämpning. Texterna är något teoretiskt överbelastade, men strävan efter att applicera detta på konkreta fallstudier är tydlig. Inte minst den starka progressionen i skrivandet, med exempel på tillämpning inom det mikroarkeologiska fältet anger detta. I texterna som åberopas kan man följa kampen med de egna förföreställningarna som känns uppfriskande och framåtblickande. Han har dessutom en mycket stor erfarenhet av pedagogiskt arbete, vilket är det andra kriteriet som sakkunnig tagit hänsyn till vid bedömningen. Även administrativt har han erfarenhet, genom att han hållit i sessioner vid internationella konferenser och även lokalt.

Den slutliga placeringen i tätgruppen blir som följer:

1. Fredrik Fahlander
2. Christina Fredengren
3. Johan Normark
4. Svante Fischer
5. Laila Kitzler Åhfeldt
6. Birgitta M Johansson
7. Martin Rundkvist

Lund Valborgsmässoafton 2008

Mats Roslund